

Sygn. akt II Ca 1898/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia SO Beata Stachowiak (spr.)

Sędziowie Sędzia SO Patrycja Gruszczyńska-Michurska

Sędzia SO Anna Kuczyńska

Protokolant Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa B. W. przeciwko: (...) S.A. z siedzibą w W. na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu VIII Wydział Cywilny

z dnia 28 października 2014 r.

sygn. akt VIII C 681/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że zasądza od strony pozwanej na

rzecz powódki kwotę 1000 zł (jeden tysiąc złotych) z ustawowymi odsetkami od

dnia 29 sierpnia 2014 r., nie naruszając dalszego rozstrzygnięcia tego punktu;

zmienia go także w pkt II w ten sposób, że nie obciąża powódki kosztami procesu ;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie ;

III. nie obciąża powódki kosztami sądowymi i kosztami postępowania apelacyjnego.

Sędzia SO	Sędzia SO	Sędzia SO
Beata Stachowiak	Patrycja Gruszczyńska-Michurska	Anna Kuczyńska

Sygn.akt II Ca 1898/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 października 2014 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo B. W. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 10 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia stronie

pozwanej odpisu pozwu oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż powódka w dniu 23 czerwca 2013 r., podczas pobytu w budynku (...) we W., na skutek skręcenia ciała i znacznego wychylenia się do przodu, w celu powitania osoby bliskiej, doznała urazu ciała, co objawiło się poprzez silny ból i ukłucie w lewym kolanie. Po zdarzeniu, w ramach udzielonej powódce pomocy lekarskiej, przeprowadzono badania rezonansem magnetycznym oraz badanie RTG jej lewej nogi, w wyniku których ustalono iż powódka dostała urazu polegającego na złamaniu kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej. Skutkiem urazu była konieczność wykorzystywania przez nią przez 3 miesiące dwóch kul do poruszania się, a także konieczność noszenia w tym czasie tzw. (...). Po jej zdjęciu powódka w dalszym czasie poruszała się o jednej kuli. Przez cały okres po urazie, powódka odczuwała ból w nodze i miała obniżoną sprawność motoryczną. W okresie od 24 czerwca 2013 r. do 22 grudnia 2013 r. powódka pozostawała na zwolnieniu lekarskim. W chwili zdarzenia z dnia 23 czerwca 2013 r., powódka była objęta ochroną ubezpieczeniową w ramach grupowego ubezpieczenia pracowniczego typ(...) (kod warunków (...)) oraz dodatkowym grupowym ubezpieczeniem na wypadek trwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego, spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem (kod warunków (...)), nr polisy (...). Zgodnie z § 4 OWU (...), zakres ubezpieczenia obejmował wystąpienie u ubezpieczonego trwałego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem zaistniałym w trakcie odpowiedzialności (...) S.A. Zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 1 OWU (...), za nieszczęśliwy wypadek uważa się niezależne od woli ubezpieczonego i stanu jego zdrowia, gwałtowne zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, będące wyłączną oraz bezpośrednią przyczyną zdarzenia objętego odpowiedzialnością (...) S.A. Zgodnie z § 2 ust. 1 OWU (...), użyte w ogólnych warunkach ubezpieczenia określenie „trwały uszczerbek na zdrowiu” oznacza trwałe, nierokujące poprawy uszkodzenie danego organu, narządu lub układu, polegające na fizycznej utracie tego organu, narządu lub układu lub upośledzeniu jego funkcji.

W dniu 20 stycznia 2014 r., powódka dokonała zgłoszenia stronie pozwanej trwałego uszczerbku na zdrowiu. Strona pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania w piśmie z dnia 24 stycznia 2014 r.

Na podstawie takich ustaleń faktycznych Sąd stwierdził że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż stan faktyczny w sprawie był co do zasady poza sporem między stronami. Bezsporny był zarówno sam przebieg zdarzenia z dnia 23 czerwca 2013 r., jak i to że na skutek tego zdarzenia powódka doznała uszczerbku na zdrowiu, polegającego na złamaniu kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej, co wywoływało u niej konieczność zastosowania odpowiedniej terapii, konieczność wykorzystywania kul i stabilizatora do poruszania się, występowania bólu lewej nogi powódki, a także konieczność przebywania przez nią na zwolnieniu lekarskim w dniach od 24 czerwca 2013 r. do 22 grudnia 2013 r. Nie istniał także spór co do tego, że powódka była objęta przez stronę pozwaną ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczeń grupowych a także w ramach dodatkowego ubezpieczenia na wypadek trwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego, spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem (polisa nr (...)).

W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka nie wykazała by spełnione zostały warunki uzyskania odszkodowania w ramach umowy ubezpieczenia łączącej strony. Zgodnie, bowiem z § 4 OWU (...), zakres ubezpieczenia powódki obejmował wystąpienie u niej trwałego uszczerbku na zdrowiu, spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem zaistniałym w trakcie odpowiedzialności (...) S.A. Jednocześnie, zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 1 OWU (...), za nieszczęśliwy wypadek mogło być uznane wyłącznie niezależne od woli ubezpieczonego i stanu jego zdrowia, gwałtowne zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, będące wyłączną oraz bezpośrednią przyczyną zdarzenia objętego odpowiedzialnością (...) S.A.

W ocenie Sądu Rejonowego zdarzenie z dnia 23 czerwca 2013 r. nie może zostać zakwalifikowane jako nieszczęśliwy wypadek w rozumieniu ww. postanowienia umowy, ponieważ z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż na uszkodzenie ciała powódki nie miała wpływu żadna przyczyna zewnętrzna. Zdaniem Sądu to powódka zignorowała warunki, jakie były na Sali (...)i z których powódka powinna była sobie zdawać sprawę, własnym działaniem doprowadzając w ten sposób do powstania uszczerbku na zdrowiu. Nic innego, co mogłoby go wywołać, nie zdarzyło się podczas pobytu powódki w I.. Zawarta między stronami umowa ubezpieczenia do przyjęcia odpowiedzialności

wymagała natomiast, by wypadek był gwałtownym zdarzeniem, niezależnym od woli ubezpieczonego. W tej sprawie natomiast to powódka podjęła decyzję o tym, by przywitać się z rodziną mimo tego, że układ Sali nie zapewniał ku temu dogodnych warunków.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że brak było podstaw do przyjęcia odpowiedzialności strony pozwanej za powstały u powódki uszczerbek na zdrowiu, a w konsekwencji żądanie powódki zasądzenia odszkodowania z tego tytułu, jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku z dnia 28 października 2014 r. wniosła powódka, która zaskarżyła orzeczenie w całości .

Zaskarżonemu wyrokowi powódka zarzuciła :

- naruszenie prawa materialnego tj.art.65 §2 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni w O.W.U. pojęcia "przyczyna zewnętrzna" i uznane, że splot zdarzeń oraz czynników, w których powódka podejmowała działanie na skutek, którego doznała uszkodzenia ciała nie były " przyczyną zewnętrzną" zaś doznany uraz był wyłączną konsekwencją działania powódki, podczas gdy dokonanie prawidłowej wykładni tego pojęcia polegające na uznaniu ,że przyczyną zewnętrzną jest każdy czynnik zewnętrzny (tzn. niewynikający z wewnętrznych właściwości człowieka) pozwala na przyjęcie, że powódka spełnia warunki do wypłaty odszkodowania ;

- naruszenie art. 217§2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, a także dowodów z dokumentacji medycznej powódki, podczas gdy były to dowody istotne ze względu na wynik rozstrzygnięcia, albowiem pozwalały na ustalenie, że uraz jakiego doznała powódka nie wynikał z jej właściwości wewnętrznych (rzekomego schorzenia) .

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kwoty 10 000 zł z ustawowymi odsetkami od daty doręczenia pozwu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania .

Nadto powódka na podstawie art. 380 k.p.c. wniosła o zmianę postanowień Sądu pierwszej instancji dotyczących oddalenia wniosków dowodowych i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego oraz dokumentacji medycznej powódki na okoliczności wskazane w pozwie .

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił ,co następuje :

W dniu 23 czerwca 2013 r. powódka doznała urazu w postaci złamania śródkostnego kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej bez przemieszczenia. Uraz ten był spowodowany przyczyną zewnętrzną tj. poruszeniem się w układzie przestrzennym miejsca zdarzenia. Warunki przestrzenne w jakich powódka znalazła się w teatrze wraz z sytuacją obrotu w lewą stronę spowodowały silny uraz skrętny stawu kolanowego lewego. W sytuacjach gdy jest wykonywany obrót ciała, z jednoczesnym zablokowaniem stopy na podłożu, następuje brak możliwości wykonywanego podświadomie odruchu obronnego przed upadkiem – przesunięcia stopy w stronę lewą ,czyli brak możliwości poszerzenia , przesunięcia podstawy ciała ,gdy środek ciężkości jest już w trakcie ruchu w lewą stronę. Zablokowana stopa lewa powoduje, że narastająca siła ciężaru ciała wraz z wychyleniem bocznym tego ciała, jest przenoszona poza podstawę tego ciała ,wówczas znaczna siła działa na następny staw tj. staw kolanowy lewy . Doznany przez powódkę uraz nie miał bezpośredniego ani pośredniego związku ze stanem chorobowym wynikającym m.in. z wcześniej doznanych przez powódkę obrażeń tej kończyny.

Powódka doznała urazu kolana lewego także 2003 r. skutkiem urazu kolana lewego. Jego skutkiem była ogniskowa chondromalacja kłykcia przyśrodkowego kości udowej. Uszkodzenie to dotyczyło przedziału przyśrodkowego kolana lewego, a w uraz kolana w 2013 r. dotyczył jego przedziału bocznego. Świadczy to o innym kierunku działania sił. W 2003 r. były to siły szpotawiające kolano, a w 2013 r. siły koślawiające kolano.

Dowód: – opinia biegłego sądowego lek.med. Z. N. (k. 207 -209 ,235)

Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki w związku z wypadkiem z dnia 23.06.2013 r. wynosi 2 %. Doznanemu przez powódkę urazowi odpowiada uszkodzenie ciała opisane w poz. (...)Tabeli norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu stanowiącej załącznik do umowy grupowego ubezpieczenia stwierdzonego polisą nr (...) .U powódki występuje prawidłowa ruchomość stawu kolanowego , pełny wyprost, zgięcie w obu kolanach do 130 stopni.

Obecnie staw kolanowy lewy wykazuje nieznaczny stopnia dysfunkcję, rokowanie na przyszłość jest niepewne, może ulec przyspieszeniu rozwój zmian zwyrodnieniowych .

Dowód : - opinia biegłego sądowego lek.med. Z. N. (k. 207 -209 ,235) ,

- Tabela norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu (k. 219-228),

Umówione odszkodowanie za 1 % uszczerbku na zdrowiu w wyniku nieszczęśliwego wypadku wynosi 500 zł (bezsporne).

Sąd Okręgowy zważył ,co następuje :

Apelacja, co do zasady okazała się trafna .

Przyjmując za własne, niekwestionowane ustalenia Sądu pierwszej instancji ,co do przebiegu zdarzenia w dniu 23.06.2013 r., Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności dokonał oceny zarzutów naruszenia przepisów postępowania tj.art.217 k.p.c.

Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu oddalił wnioski dowodowe powódki o dopuszczenie dowodu z dokumentacji lekarskiej oraz opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii na okoliczność charakteru doznanego przez skarżącą w dniu 23.06.2013 r. uraz oraz stopnia uszczerbku na zdrowi .W związku z oddaleniem wniosków dowodowych pełnomocnik powódki zgłosił stosowne zastrzeżenie do protokołu w trybie art.162 k.p.c. Postanowienie to na wniosek pełnomocnika powódki podlegało kontroli w trybie art.380 k.p.c. zgodnie, z którym Sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego powódka zasadnie zarzuciła Sądowi pierwszej instancji uchybienia proceduralne , które miały istotny wpływ na wynik sprawy .Niewątpliwie Sąd pierwszej instancji nie mógł bez opinii biegłego sądowego stwierdzić ,czy doznany przez powódkę uraz stawu kolanowego został spowodowany przez przyczynę zewnętrzną ,czy też powstał z przyczyny tkwiącej w organizmie powódki . Ustalenie , bowiem czy do urazu kolana doszło jedynie z powodu przyjęcia niedogodnej pozycji ciała wymuszonej niesprzyjającymi okolicznościami czy też stanem chorobowym tej kończyny wymagało wiadomości specjalnych .

Wobec powyższego działając na podstawie art.382 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii na okoliczność czy doznany przez powódkę w dniu 23.06.2013 r. uraz został spowodowany przyczyną zewnętrzną czy był wyłącznie wynikiem stanu chorobowego oraz określenia rozmiaru doznanego przez powódkę uszczerbku na zdrowie .

W opinii pisemnej biegły sądowy lek.med. Z. R. stwierdził jednoznacznie, iż doznany przez powódkę w dniu 23.06.2013 r. uraz w postaci złamania śródkostnego kłykcia bocznego kości piszczelowej lewej bez przemieszczenia był spowodowany wyłącznie poruszaniem się w układzie przestrzennym miejsca zdarzenia i nie miał bezpośredniego związku ze stanem chorobowym wynikającym m.in. z wcześniej doznanych przez powódkę obrażeń tej kończyny .Opinię biegły opracował na podstawie dokumentacji lekarskiej dotyczącej zarówno tego urazu , jak i

uraz doznanego przez powódkę w 2003 r. Biegły wyjaśnił, iż warunki przestrzenne, w jakich powódka znalazła się w teatrze wraz z sytuacją obrotu w lewą stronę spowodowały silny uraz skrętny stawu kolanowego lewego. W sytuacjach, gdy jest wykonywany obrót ciała, z jednoczesnym zablokowaniem stopy na podłożu, następuje brak możliwości wykonywanego podświadomie odruchu obronnego przed upadkiem – przesunięcia stopy w stronę lewą, czyli brak możliwości poszerzenia, przesunięcia podstawy ciała, gdy środek ciężkości jest już w trakcie ruchu w lewą stronę. Zablokowana stopa lewa powoduje, że narastająca siła ciężaru ciała wraz z wychyleniem bocznym tego ciała, jest przenoszona poza podstawę tego ciała, wówczas znaczna siła działa na następny staw tj. staw kolanowy lewy. Natomiast w 2003 r. skutkiem urazu kolana lewego była ogniskowa chondromalacja kłykcia przyśrodkowego kości udowej. Uszkodzenie to dotyczyło przedziału przyśrodkowego kolana lewego, a w uraz kolana w 2013 r. dotyczył jego przedziału bocznego. Świadczy to o innym kierunku działania sił. W 2003 r. były to siły szpotawiające kolano, a w 2013 r. siły koślawiające kolano.

Sąd Okręgowy uznał opinię biegłego za wiarygodną, została ona sporządzona na podstawie wszechstronnej analizy dokumentacji medycznej, zawierała szeroką argumentację, a jej wnioski były logiczne i jasne. Żadna ze stron do tej części opinii nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń.

Po dokonaniu na podstawie opinii biegłego dodatkowych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy stwierdził także naruszenie przez Sąd pierwszej instancji prawa materialnego. Naruszenie to nie dotyczy jednak – jak zarzucała to skarżąca błędnej wykładni art. 65 k.c. – lecz art. 805 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Zgodnie z art. 805 §1 i 2 k.c. ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić – przy ubezpieczeniu osobowym – umówioną sumę pieniężną, rentę lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej.

Na podstawie umowy ubezpieczenia stwierdzonej polisą nr (...) strona pozwana zobowiązała się uiszczać na rzecz powódki w przypadku doznania w wyniku nieszczęśliwego wypadku trwałego uszczerbku na zdrowiu odszkodowania w wysokości 500 zł za każdy procent takiego uszczerbku. Za nieszczęśliwy wypadek zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 1 OWU (...) mogło być uznane wyłącznie niezależne od woli ubezpieczonego i stanu jego zdrowia, gwałtowne zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, będące wyłączną oraz bezpośrednią przyczyną zdarzenia objętego odpowiedzialnością strony pozwanej.

Jak to już wskazano wyżej z opinii biegłego wynika, iż doznany przez powódkę uraz kolana lewego został spowodowany wyłącznie przyczyną zewnętrzną, czyli czynnikiem pochodzący spoza organizmu poszkodowanej. Brak jednocześnie podstawy do przyjęcia by o przyczynie zewnętrznej można mówić tylko w przypadku działania sił przyrody czy osób trzecich, a nie czynności samego poszkodowanego. Istotne jest, bowiem że zdarzenie wywołane zostało czynnikiem pozostającym na zewnątrz w odróżnieniu od przyczyny tkwiącej w organizmie powódki.

Również na podstawie opinii biegłego Sąd Okręgowy ustalił, iż następstwem urazu jest wystąpienie u powódki trwałego uszczerbku na zdrowiu. Zatem zaistniały wszystkie przesłanki warunkujące uznanie zdarzenia z dnia 23.06.2013 r. za nieszczęśliwy wypadek, a w konsekwencji przyznanie powódce odszkodowania na podstawie art. 805 k.c.

Procent trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki został przez biegłego określony na

2 % .W tym zakresie w związku z zarzutami powódki biegły na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2016 r. złożył opinię uzupełniającą. Biegły stwierdził, iż doznanemu przez powódkę urazowi odpowiada uszkodzenie ciała opisane w poz. 155a Tabeli norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu stanowiącej załącznik do umowy grupowego ubezpieczenia stwierdzonego polisą nr (...). U powódki występuje dysfunkcja kolana, ale niemająca charakteru dużych zaburzeń funkcjonalnych. U powódki zachowana jest prawidłowa ruchomość stawu kolanowego, pełny wyprost, zgięcie w obu kolanach do 130 stopni.

Mając na uwadze powyższe okoliczności biegły nie znalazł podstawy do ustalenia uszczerbku na zdrowie w wyższym procencie. Także w tym zakresie opinia była przekonująca i Sąd Okręgowy przyjął ją za podstawę ustaleń, co do stopnia trwałego uszczerbku .

Oznaczało to, iż co do wysokości apelacja powódki była uzasadniona jedynie do kwoty 1000 zł . Z tych też przyczyn zaskarżony wyrok został zmieniony poprzez zasądzenie kwoty 1000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu. Powódka już przed wytoczeniem powództwa zwracała się do strony pozwanej o wypłatę odszkodowania, a strona pozwana powinna była spełnić żądanie w terminie 30 dni (art.817§1 k.c.). Pozwany zakład ubezpieczeń już od tego momentu pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia (art.481 §1 k.c.).

Z tych też przyczyn na podstawie art. 386§1 k.c. orzeczono jak w pkt I wyroku .

Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał , iż w zakresie kosztów procesu zachodzą podstawy do zastosowania wobec powódki art. 102 k.p.c. Zgodnie z tym uregulowaniem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powódka doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wyniku nieszczęśliwego wypadku ,a zatem jej roszczenie, co do zasady było usprawiedliwione. Strona pozwana w toku postępowania likwidacyjnego określiła ten uszczerbek na 0 % procent, co było stanowiskiem błędnym. Powódka nie miała możliwości samodzielnego określenia tego uszczerbku zwłaszcza ,iż rodzaj urazu nie odpowiadał wprost przewidzianym w tabeli przypadkom. Prawidłowe określenie procentu uszczerbku na zdrowiu wymagało zastosowania pewnej analogii, co było możliwe jedynie przez osobę posiadającą wiadomości specjalne. Powyższe okoliczności uzasadniają przyjęcie, że zachodzi wypadek szczególny, który pozwala na zastosowanie art. 102 k.p.c. Obciążenie powódki kosztami procesu przewyższającymi przyznaną jej kwotę odszkodowania naruszałoby zasady słuszności .

Sędzia SO Sędzia SO Sędzia SO

Beata Stachowiak Patrycja Gruszczyńska-Michurska Anna Kuczyńska